

Literatura k přednášce Latén střední Evropy

Základní souhrnná literatura

- Bujna, J. 1994: Mladšia doba železná – laténska na Slovensku (prehľad stavu bádania za posledné dve desaťročia). *Studia historica nitrensia* II, 7-39.
- Čižmář, M. 1993: Keltská okupace Moravy. In: Podborský, V. et al.: *Pravěké dějiny Moravy. Vlastivěda moravská. Země a lid. Nová řada, svazek 3.* Brno, 380-423.
- Čižmářová, J. 2004: *Encyklopedie Keltů na Moravě a ve Slezsku.* Praha.
- Drda, P. – Rybová, A. 1998: *Keltové a Čechy.* Praha.
- Kruta, V. – Lička, M. 2004: *Celti di Boemia e di Moravia. (Celti dal cuore dell'Europa all'Insubria).* Varese. (katalog výstavy)
- Meduna, J. 1980a: *Die latènezeitlichen Siedlungen in Mähren.* Praha.
- Pieta, K. 2008: *Keltské osídlenie Slovenska. Mladšia doba laténska. (Archaeologica Slovaca Monographiae Studia, Tomus XI).* Nitra.
- Venclová et al. 2008: *Archeologie pravěkých Čech 6. Doba halštatská.* Praha, 11-17, 100-159.
- Venclová et al. 2008: *Archeologie pravěkých Čech 7. Doba laténská.* Praha.
- Waldhauser, J. 2001: *Encyklopedie Keltů v Čechách.* Praha.
- Waldhauser, J. 2007: *Encyklopedie Keltů v Čechách (dodatky).* Praha.

Časný latén

- Kossack, G. 1982: Südbayern im 5. Jahrhundert v. Chr. Zur Frage der Überlieferungskontinuität. *Bayerische Vorgeschichtsblätter* 47/1987, 9-25.
- Meduna, J. 1974: K otázce datování střelické spony. *AR* 26, 575-586.

Sídliště

- Budinský, P. 1999: Výzkum prakeltské osady u Hostomic (okres Teplice) v letech 1970-1977. II. Vyhodnocení archeologických pramenů a závěr. *Archeologický výzkum v severních Čechách* 29. Teplice.
- Horálková, P. 1994: Časně laténské sídliště u Šakvic, okr. Břeclav. *Pravěk NŘ* 2, 1992, 275-292.
- Chytráček, M. 2007: Časně laténské sídliště v Chržíně (okr. Kladno) s napodobeninou červenofigurové keramiky a s doklady kovolitectví a zpracování jantaru. *AR* 59, 461-516.
- Chytráček, M. – Bernat, J. 2000: Pozdně halštatské a časně laténské sídliště v Praze – Zbraslavi. *PA* 91, 255 – 313.
- Ramsl, P. C. 1998: *Inzersdorf-walpersdorf. Studien zur späthallstatt-latènezeitlichen Besiedlung im Traisental, Niederösterreich. Fundberichte aus Österreich. Materialhefte* 6. Wien.
- Šaldová, V. 1984: Časně laténské sídliště v Bolešínách, okr. Klatovy. *PA* 75, 304-330.

Waldhauser, J. et al. 1993: Die hallstatt- und latènezeitliche Siedlung mit Gräberfelder bei Radovesice in Böhmen I-II, Praha.

Pohřebiště

Bujna, J. – Romsauer, P. 1983: Späthallstatt- und frühlatènezeitliches Gräberfeld in Bučany. SIA 31, 277 – 324.

Michálek, J. 1977: Knížecí mohyly z časně laténské u Hradiště, okr. Písek. Příspěvek k historii nálezu z r. 1858. AR 29, 634-643.

Soudská, E. 1994: Die Anfänge der keltischen Zivilisation in Böhmen. Praha.

Šaldová, V. 1971: Pozdně halštatské ploché hroby v západních Čechách a jejich vztah k současným mohylám. Pohřebiště Nynice a Žákava-Sváreč. PA 62, 1-134.

Hradiska a dvorce

Čižmář, M. 1990: Časně laténské nálezy z hradiska „Černov“, obec Ježkovice, okres Vyškov. Pravěké a slovanské osídlení Moravy. Sborník k 80. narozeninám Josefa Poulíka. Brno, 196-204.

Čižmář, M. 1993: Frühlatènezeitlicher Burgwall „Černov“ in Mähren (Tschechische Republik). AK 23, 207-212.

Drda, P. – Rybová, A. 2008: Akropole na hradišti Závist v 6.-4. stol. př. Kr. PA – Supplementum 19.

Chytráček, M. – Šmejda, L. 2005: Opevněný areál na Vladaři a jeho zázemí. K poznání sídelních struktur doby bronzové a železné na horním toku Sřely v západních Čechách. AR 57, 3-56.

Motyková, K. – Čtverák, V. 2006: Časně laténská ohrazená usedlost na polykulturním sídlišti v Praze-Stodůlkách. Archeologie ve středních Čechách 10, 433-487.

Motyková, K. – Drda, P. – Rybová, A. 1984: Opevnění pozdně halštatského a časně laténského hradiště Závist. PA 75, 331-444.

Pieta, K. 2007: Der frühlatènezeitliche Burgwall in Horné Orešany, Westslowakei. SIA 55, 295-310.

Smrž, Z. 1996: Das frühlatènezeitliche Gehöft bei Droužkovice (Kr. Chomutov, NW-Böhmen). PA 87, 59-94.

Pohřebiště

Bujna, J. 1982: Spiegelung der Sozialstruktur auf latènezeitlichen Gräberfeldern im Karpatenbecken. PA 73, 312-423.

Budinský, P. - Waldhauser, J. 2004: Druhé keltské pohřebiště z Radovesic (okres Teplice) v severozápadních Čechách. Archeologický výzkum v severních Čechách sv. 31. Teplice, 104-125.

Čižmář, M. 1972: Společenská struktura moravských Keltů podle výzkumu pohřebišť. ČMM 57, 73-81.

Čechy

Bureš, M. 1987: Plochá kostrová pohřebiště doby laténské v Praze. Archaeologica Pragensia 8, 5-156.

- Budinský, P. 1983: Keltské kostrové hroby z Podkrušnohoří ve sbírce teplického muzea. Teplice.
- Budinský, P. – Waldhauser, J. 2004: Druhé keltské pohřebiště z Radovesic (okres Teplice) v severozápadních Čechách. Archeologický výzkum v severních Čechách 31. Teplice.
- Čižmář, M. 1978: Keltské pohřebiště v Makotřasích, okres Kladno. PA 69, 117-144.
- Čižmář, M. – Valentová, J. 1977: Keltská pohřebiště na Čáslavsku a Kutnohorsku. AR 29, 178-196.
- Holodňák, P. 1988: Keltská pohřebiště ve středním Poohří. PA 79, 38-105.
- Holodňák, P. – Waldhauser, J. 1984: Předduchcovský horizont (fáze LT.B1a) v Čechách. AR 36, 31-48.
- Michálek, J. 1985: Hrobové nálezy charakteru plochých keltských pohřebišť (LTB-C1) z jižních Čech. AR 37, 273-296.
- Píč, I. L. 1902: Kostrové hroby s kulturou marnskou čili latěnskou a Bójové v Čechách. Starožitnosti země české II, 1. Praha.
- Sedláčková, H. – Waldhauser, J. 1987: Latěnská pohřebiště ve středním Polabí, okr. Nymburk. PA 78, 134-240.
- Valentová, J. 1993: Výsledky záchranného výzkumu keltského kostrového pohřebiště v Kutné Hoře-Karlově. AR 45, 623-643.
- Waldhauser, J. et al. 1978: Das keltische Gräberfeld bei Jenišův Újezd in Böhmen. Teplice.
- Waldhauser, J. 1987: Keltische Gräberfelder in Böhmen – Dobrá Voda, Letky sowie Radovesice, Stránce und Tuchomyšl. Bericht der Römisch-Germanischen Kommission 68, 25-179.
- Waldhauser, J. – Salač, V. 1977: Keltská pohřebiště ve středním Pojizeří. Muzeum a současnost 1977, 35-80.
- Zápotocký, M. 1973: Keltská pohřebiště na Litoměřicku. AR 25, 139-184.
- Morava**
- Bučíková, E. 1985: Keltské kostrové pohřebisko v Nechvalíně. ŠZ AÚ SAV 21, 137-186.
- Čižmář, M. 1975: Relativní chronologie keltských pohřebišť na Moravě. PA LXVI, 417-437.
- Čižmářová, J. 1990: Latěnské pohřebiště v Brně-Chrlicích. AR 42, 257-268.
- Čižmářová, J. 2005: Keltské pohřebiště v Brně-Maloměřicích. Pravěk – Supplementum 14. Brno.
- Čižmářová, J. 2009: Keltská pohřebiště z Holubic a Křenovic. Pravěk – Supplementum 19. Brno.
- Filip, J. 1953: Keltské pohřebiště v Mistříně a žeh u moravských Keltů. AR 5, 332-336, 353-361.
- Ludikovský, K. 1962: Žárový latěnský hrob v Přítlukách na Moravě. PA 53, 77-86.
- Ludikovský, K. 1964: Akeramický horizont bohatých hrobů žen na Moravě. PA 55, 321-349.
- Ludikovský, K. 1970: Bohatý hrob ženy z keltského pohřebiště v Blučině, o. Brno-venkov. PA 61, 519-535.

- Meduna, J. 1962: Laténské pohřebiště v Pustiměřských Prusích (okr. vyškov). SbČSSA 2, 167-192.
- Meduna, J. 1962: Laténské žárové hroby na Moravě. PA 53, 87-136.
- Meduna, J. 1970: Laténské pohřebiště v Brně-Horních Heršpicích. PA 61, 225-235.
- Procházka, A. 1937: Gallská kultura na Vyškovsku (La Tène středomoravský), 1. Část archeologická. Slavkov u Brna.

Slovensko

- Benadik, B. – Vlček, E. – Ambros, C. 1957: Keltské pohrebská na juhozápadnom Slovensku. (Keltische Gräberfelder der Südwestslowakei). Bratislava.
- Benadik, B. 1960: Keltské pohrebisko v Bajči-Vlkanove. SIA 8, 393-456.
- Benadik, B. 1962: Chronologické vzťahy keltských pohrebísk na Slovensku. SIA 10, 341-396.
- Benadik, B. 1975: Besonders angelegte Gräbern auf latènezeitlichen Gräberfeldern der Slowakei und ihre gesellschaftliche Bedeutung. Ausgrabung des Gräberfeldes in Palárikovo und sein Charakter. Alba Regia 14, 97-106.
- Benadik, B. 1983: Maňa. Keltisches Gräberfeld. Fundkatalog. Materialia Archaeologica Slovaca 5. Nitra.
- Bujna, J. 1989: Das latènezeitliche Gräberfeld bei Dubník I. SIA 37, 245-354.
- Bujna, J. 1991: Das latènezeitliche Gräberfeld bei Dubník II. Analyse und Auswertung. SIA 39, 221-255.
- Bujna, J. 1995: Malé Kosihy - latènezeitliches Gräberfeld. Katalog. Arch. Slov. Monogr. Catalogi 7. Nitra 1995.
- Bujna, J. 1998: Reich ausgestattete Brandgräber mit Holzeinbau auf dem Gräberfeld in Malé Kosihy. Reflexionen und Hypothesen über Bestattungssitten der Kelten. SIA 46, 289 -308.
- Ratimorská, P. 1981: Keltské pohrebisko v Chotíne I. In: Západné Slovensko. Vlastivedný zborník múzeí západoslovenského kraja. Bratislava, 15-86.
- Vizdal, J. 1976: Záchraný výskum keltského pohrebiska v Ižkovciach. SIA 24, 151-190.

Rakousko

- Nebehay, S. 1993: Latènegräber in Niederösterreich. Kleine Schriften aus dem Vorgeschichtlichen Seminar Marburg, Heft 41. Marburg.
- Ramsl, P. C. 2002: Das eisenzeitliches Gräberfeld von Pottenbrunn. Forschungsansätze zu wirtschaftlichen Grundlagen und sozialen Strukturen der latènezeitlichen Bevölkerung des Traisentaales, Niederösterreich. Fundberichte aus Österreich Materialheft A 11. Horn.

Sídliště

- Březinová, G. 1999: Sídliisko z doby laténskej v Nitre-Šindolke a jeho postavenie v rámci regiónu stredného Ponitria. SIA 47, 61-74.
- Březinová, G. 2000: Nitra-Šindolka. Siedlung aus der Latènezeit. Katalog. Nitra.

- Čižmář, M. 1984: Laténské sídliště z Velkých Hostěrádek, okr. Břeclav. PA 75, 463-485.
- Čižmář, M. Laténské sídliště ze Strachotína, okr. Břeclav. PA 78, 205-230.
- Čižmář, M. 1992: Nástin vývoje osídlení Břeclavska v době laténské. 21. Mikulovské symposium 1991, 71-79.
- Čižmář, M. 2002: Vývoj laténské osídlení v oblasti pod Pavlovskými vrchy. In: Stuchlík, S. (ed.): Oblast vodního díla Nové Mlýny od pravěku do středověku. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno, Brno, 249-271.
- Čižmář, M. 2003: Laténské sídliště v Bořitově. Pravěk Supplementum 10. Brno.
- Čižmář, M. – Kolníková, E. 2006: Němčice – obchodní a industriální centrum doby laténské na Moravě. AR 58, 261-283.
- Kuzmová, K. 1980: Nížinné sídliská z neskorej doby laténskej v strednom Podunajsku. SIA 28, 313-340.
- Ludikovský, K. 1986: Mistřín. Katalog nálezů z výzkumu v letech 1966-68. Fontes Archaeologiae Moraviae 21. Brno.
- Meduna, J. 1980a: Die latènezeitlichen Siedlungen in Mähren. Praha.
- Meduna, J. 1980b: Die latènezeitlichen Siedlungen und Gräberfelder in Mähren (Katalog). Fontes Archaeologiae Moraviae 11. Praha.
- Salač, V. 1990: K poznání laténské (LTC2-D1) výrobního a distribučního centra v Lovosicích. AR 42, 609-639.
- Salač, V. 1998: Standartní soubor laténské keramiky. AR 50, 43-76.
- Venclová, N. 2001: Výroba a sídla v době laténské. Projekt Loděnice. Praha.
- Waldhauser, J. et al. 1993: Die hallstatt- und latènezeitliche Siedlung mit Gräberfelder bei Radovesice in Böhmen I-II, Praha.
- Waldhauser, J. – Holodňák, P. 1984: Keltské sídliště a pohřebiště u Bíliny, o. Teplice. PA 75, 181-216.

Oppida, viereckschanze

- Břeň, J. 1966: Třisov, keltské oppidum. Praha.
- Čambal, R. 2004: Bratislavský hradný vrch: akropola neskorolatského oppida. Zborník Slovenského národného múzea. Archeológia. Supplementum 1
- Čižmář, M. 2002: Keltské oppidum Staré Hradisko. Archeologické památky střední Moravy 4. Olomouc.
- Danielisová, A. – Mangel, T. 2008: České Lhotice. Keltské oppidum na úpatí Železných hor. Nasavrky.
- Drda, P. 1987: Keltské oppidum Hrad u Nevězic. AR 39, 517-556.
- Drda, P. – Rybová, A. 1997: Keltská oppida v centru Boiohaema. PA 88, 65-123.
- Drda, P. – Rybová, A. 2001: Model vývoje velmožského dvorce 2.-1. století př. Kr. PA 92, 284-349.
- Drda, P. – Waldhauser, J. – Čižmář, M. 1971: Oppida und Viereckschanzen. AR 23, 288-293.

- Hlava, M. 2008: Záchraný výzkum v předpolí oppida Třisov. Archeologické výzkumy v jižních Čechách 21, 141-209.
- Jansová, L. 1986/1988/1992: Hrazany. Das keltische Oppidum in Böhmen. Band I, II, III. Praha.
- Jansová, L. 1983: O počátcích laténské fortifikace v Čechách. Studie AÚ ČSAV v Brně 9/1. Praha.
- Karasová, Z. 2002: Spony z keltského oppida na Třisově. PA 93, 226-258.
- Meduna, J. 1970: Das keltische Oppidum Staré Hradisko in Mähren. Germania 48, 34-59.
- Pieta, K. – Zachar, L. 1993: Mladšia doba železná (laténska). Štefanovičová, T. (ed.): Najstaršie dejiny Bratislavy. Bratislava, 143-209.
- Rybová, A. – Drda, P. 1994: Stradonice. Rebirth of the Celtic Oppidum. Praha.
- Venclová, N. 1998: Mšecké Žehrovice in Bohemia. Archaeological background to a Celtic hero, 3rd-2nd cent. B.C. Sceaux. (II 10.788)
- Venclová, N. 2002: Druidové, archeologie a historie. PA 93, 153-172.
- Waldhauser, J. 1992: Problém identifikace keltských čtyřúhelníkových valů (Viereckschanzen) v Čechách. AR 44, 548-559.
- Wieland, G. (ed.) 1999: Keltische Viereckschanzen. Einem Rätsel auf dem Spur. Stuttgart. (I 12. 467)

Púchovská kultura

- Pieta, K. 1982: Die Púchov-Kultur. Nitra.
- Pieta, K. 1996: Liptovská Mara. Včasnohistorické centrum severného Slovenska. Archeologické pamätníky Slovenska sv. 5. Bratislava.
- Pieta, K. 2000: Die Siedlung Liptovská Mara II und die Anfänge der Einflüsse der Latène-Kultur im Westkarpatenraum. SIA 48, 315-346.
- Pieta, K. 2008: Keltské osídlenie Slovenska. Mladšia doba laténska. (Archaeologica Slovaca Monographiae Studia, Tomus XI). Nitra. (části týkající se púchovské kultury)

Podmokelská a kobylská skupina; przeworská kultura; Dákové

- Benadik, B. 1965: Die spätlatènezeitliche Siedlung von Zemplín in der Ostslowakei. Germania 43, 63-91.
- Budinský-Krička, V. – Lamiová-Schmiedlová, M. 1990: A late 1st century B.C. – 2nd century A.D. at Zemplín. SIA 38, 245-354.
- Crîșan, I. H. 1970: Zur Frage der dako-getischen Besiedlung auf dem Gebiet der Slowakei. ŠZ AÚ SAV 18, 83-106.
- Čaplovič, D. - Miroššayová, E. 1991: Najnovšie výsledky výskumu včasnodejinného a stredovekého osídlenia v Zemplíne. Východoslovenský pravek 3. Košice, 115-132.

- Dąbrowska, T. 1988: Wczesne fazy kultury przeworskiej: chronologia- zasięg – powiązania. Warszawa.
- Luštková, L. 2007: Dácka keramika na území Slovenska. *Východoslovenský pravek* 8, 77-95.
- Točík, A. 1959: K otázke osídlenia juhozápadného Slovenska na zlome letopočtu. *AR* 11, 841-873.
- Venclová 1973: Otázky etnické příslušnosti podmokelské a kobylské skupiny. *AR* 25, 41-71.

Ekonomika doby laténské

- Březinová, G. 1995: Kostená a parohová industria z laténského sídliska Nitra-Šindolka. *Studia historica nitriensia* 3, 9-16.
- Břicháček, P. - Beranová, M. 1993: Beitrag zur Erkundung der landwirtschaftlichen Produktion in der späthallstattzeitlichen und latènezeitlichen Periode in Böhmen. *AR XLV*, 251 – 267+ Taf. II-III, 358 – 359.
- Cumberpatch, Ch. G. 1993: The circulation and exchange of Late Iron Age slip decorated pottery in Bohemia and Moravia. *PA* 84, 60-85.
- Čižmář, M. 1994: Ein Beitrag zur Kenntnis der Herstellung der spätlatènezeitlichen Graphitkeramik in Südmähren. *ČMM* 79, 85-93.
- Čižmář, M. 1995: Značky na dnech laténské keramiky na Moravě II. *ČMM* 80, 109-120.
- Čižmář, M. 1997: Zum Vorkommen von Bernstein in der Latène- und Römerzeit in Mähren. *ČMM – Supplementum* 82, 35-40.
- Čižmář, M.- Meduna, J. 1985: Bodenzeichen auf latènezeitlicher Keramik in Mähren. *PA* 76, 78-100.
- Čižmář, M. – Leichmann, J. 2002: Laténské žernovy ze Starého Hradiska. *PA* 93, 259-271.
- Čižmář, M. – Leichmann, J. 2007: Pozdně laténské žernovy na Moravě. *PA* 98, 109-128.
- Fröhlich, J. – Waldhauser, J. 1989: Příspěvky k ekonomice českých Keltů (kamenictví a distribuce žernovů). *AR* 41, 16 – 58.
- Hlava, M. 2008: Grafit v době laténské na Moravě. *PA XCIX*, 189-258.
- Leichmann, J. 1994: Brousky z keltského oppida Staré Hradisko u Prostějova. *ČMM* 79, 1994, 101-109.
- Ludikovský K. 1964: Dílny na moravských nížinných keltských sídlištích. *ASM* 1, 126-134.
- Neustupný, E. – Dvořák, Z. 1983: Výživa pravěkých zemědělců: model. *PA* 74, 224-257.
- Pieta, K. 2000: Ein Depot latènezeitlicher Eisengegenstände aus Liptovská Mara. In: Friesinger, H. – Pieta, K. – Rajtár, J. (Hrsg.): Metallgewinnung und –verarbeitung in der Antike (Schwerpunkt Eisen). Nitra, 135-160. Ein Depot latènezeitlicher Eisengegenstände aus Liptovská Mara. In: Metallgewinnung
- Pleiner, R. 2000: Iron in Archaeology. The European Bloomery Smelters. Praha.
- Pleiner, R. 1958: Základy slovanského železářského hutnictví v českých zemích. Praha.
- Pleiner, R. 1962: Staré evropské kovářství. Praha.

- Pleiner, R. 1982: Untersuchungen zur Schmiedetechnik auf den keltischen Oppida. PA 73, 86-173.
- Pleiner, R. – Princ, M. 1984: Die latènezeitliche Eisenverhüttung und die Untersuchung einer Rennschmelze in Mšec, Böhmen. PA 75, 133-180.
- Venclová, N. 1999: Srbeč: příklad laténského výrobního sídliště. PA 90, 28 – 64
- Venclová, N. 2001: Výroba a sídla v době laténské. Projekt Loděnice. Praha
- Waldhauser, J. 1981: Keltské rotační mlýny v Čechách. PA 72, 153 – 221.
- Waldhauser, J. 1992: Keltische Distributionssysteme von Graphittonkeramik und die Ausbeutung der Graphitlagerstätten während der fortgeschrittenen Latènezeit. Archäologisches Korrespondenzblatt 22, 377-392.

depoty a mincovnictví

- Castelin, K. 1965: Die Goldprägung der Kelten in den böhmischen Ländern. Graz.
- Čižmář, M. 2002: Laténský depot ze Ptení. K poznání kontaktů našeho území s jihem. PA 93, 194-225
- Kolníková, E. – Kolník, T. 2004: Mince a spony – depot z neskoroláténského hradiska Rochovica při Žiline. (numizmaticko-archeologické súvislosti). SIA 52, 1-34.
- Michálek, J. 1999: Keltský poklad z Bezdědovic na Blatensku. Blatná – Strakonice.
- Kolníková, E. 1978: Keltské mince na Slovensku. Bratislava.
- Kolníková, E. 1991: Bratislavské keltské mince. Bratislava.
- Nemeškalová-Jiroudková, Z. 1998: Keltský poklad ze Starého Kolína. Praha.
- Ondrouch, V. 1958: Keltské mince typu Biatec z Bratislavy. Bratislava.
- Paulsen, R. 1933: Die Münzprägungen der Boier. Wien-Leipzig.
- Pieta, K. 2000: Ein Depot latènezeitlicher Eisengegenstände aus Liptovská Mara. In: Friesinger, H. – Pieta, K. – Rajtár, J. (Hrsg.): Metallgewinnung und –verarbeitung in der Antike (Schwerpunkt Eisen). Nitra, 135-160. (II 11.317)
- Pieta, K. – Kolníková, E. 1986: Druhý hromadný nález keltských mincí z Dolného Kubína-Vel'kého Bysterca. SIA 34, 383-404.
- Radoměrský, P. 1955: Nálezy keltských mincí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. In: Nohejlová-Prátová, E. Nálezy mincí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I. Praha, 35-84.
- Rybová, A. – Motyková, k. 1983: Der Eisendepotfund der Latènezeit von Kolín. PA 74, 96-174.
- Sankot, P. – Vojtěchovská, I. 1986: Excavation of the Early La Tène settlement with a hoard of iron implements at Chýnov near Prague. In: Archaeology in Bohemia 1981-1985, 119-124.